

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานธุรกิจผลิตไฟฟ้า
ศึกษากรณีโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ
ร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

จัดทำโดย นายบุญญนิตย์ วงศ์รักมิตร
รหัส ๖๔๐๙๑๘

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๙
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

การนำหลักนิติธรรมมาใช้ในการบริหารงานธุรกิจผลิตไฟฟ้า ศึกษากรณีโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ ร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

นายบุญญนิตย์ วงศ์รักมิตร^๑

บทนำ

ในอดีตมนุษย์ใช้ไฟฟ้าเพียงเพื่อสร้างแสงสว่างในเวลากลางคืน แต่ในโลกยุคปัจจุบันที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้ไฟฟ้าเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในทุกกิจกรรมของชีวิตมนุษย์ ด้วยเหตุนี้การผลิตไฟฟ้าจึงถือเป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อันถือเป็นวิสัยทัศน์ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ที่มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความสุข อยู่ดีกินดี เพิ่มขีดความสามารถด้านเศรษฐกิจในการแข่งขันกับต่างประเทศ การพัฒนาคน การส่งเสริมความเสมอภาคและเท่าเทียมในสังคม การเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการของหน่วยงานรัฐ และสร้างความยั่งยืนให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม แม้ว่าไฟฟ้าจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและการพัฒนาประเทศ แต่ก็มีเชื่อว่า จะสามารถผลิตไฟฟ้าได้ด้วยวิธีการใด ๆ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียและสภาพแวดล้อม

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่ผลิต จัดให้ได้มา และจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าเพื่อรักษาความมั่นคงด้านพลังงานไฟฟ้าของประเทศ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการสร้างสมดุลระหว่างประสิทธิภาพในการผลิตไฟฟ้า และการอยู่ร่วมกันกับประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่รอบโรงไฟฟ้า จึงได้นำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ๖ ประการ มากำกับดูแลการดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้า ซึ่งหนึ่งในหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญที่สุดคือ หลักนิติธรรม หรือการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับของ กฟผ. และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและนำไปสู่ความเป็นเลิศในการสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน ทั้งนี้ การดำเนินงานของ กฟผ. ที่ยึดโยงกับหลักนิติธรรมได้อย่างชัดเจนมากที่สุดโครงการหนึ่ง คือ โครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ ร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี อันถือเป็นนวัตกรรมการผลิตไฟฟ้ารูปแบบใหม่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรอบพื้นที่เขื่อนสิรินธร อีกทั้งยังเป็นตัวอย่างการดำเนินการตามหลักนิติธรรมที่มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเคร่งครัด อันเป็นการสร้างมาตรฐานใหม่ให้กับการผลิตไฟฟ้าภายในประเทศ

รายงานการศึกษานี้ถูกจัดทำขึ้นโดยมุ่งหวังว่า ผู้อ่านจะได้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ ร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นผลงานที่ กฟผ. ภาคภูมิใจ และสอดคล้องกับหลักนิติธรรม อันถือเป็นหลักประกันให้แก่ประชาชนว่าการใช้อำนาจของรัฐตามกฎหมายจะถูกควบคุมไม่ให้กระทบหรือก้าวล่วงต่อสิทธิและเสรีภาพอันชอบธรรมของประชาชน

^๑ ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย คนที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๖๓ - ปัจจุบัน), ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นสป.) รุ่นที่ ๙

ความหมายของหลักนิติธรรม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว เป็นชุมชน เป็นประเทศชาติ ซึ่งเมื่อมีมนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันมากกว่าหนึ่งคนย่อมสร้างผลกระทบซึ่งกันและกันไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้น เพื่อให้มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้ จึงต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงร่วมกันในการที่จะไม่สร้างผลกระทบต่อมนุษย์คนอื่น โดยกำหนดเป็นสิทธิและหน้าที่ในแนวทางที่มนุษย์สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้ ซึ่งเราเรียกสิ่งนั้นว่า “กฎหมาย” แต่จะทราบได้อย่างไรว่ากฎหมายฉบับใดถือเป็นกฎหมายที่ดี ที่ถูกต้องและยุติธรรม เนื่องด้วยความหมายของคำว่า ความดี ความถูกต้อง และความยุติธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สมมติขึ้น ไม่สามารถบ่งชี้จากมโนคติของมนุษย์แต่ละคนได้อย่างชัดเจนว่าเพียงใดถึงจะเรียกว่าความดี ความถูกต้อง หรือความยุติธรรม โดยกฎหมายฉบับเดียวกันอาจเป็นสิ่งที่คนกลุ่มหนึ่งยอมรับว่าดี ถูกต้อง และยุติธรรมเพียงพอแล้ว แต่เมื่อนำไปปรับใช้กับคนอีกกลุ่มหนึ่งอาจจะมีผลในทางตรงกันข้าม หรืออาจกล่าวได้ว่ากฎหมายมีความดี ความถูกต้อง และความยุติธรรมที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์หนึ่งขึ้นมาเพื่อพิจารณาถ่วงดุลองกฎหมายว่า มีความดี ความถูกต้องและความยุติธรรมหรือไม่ เพียงใด ซึ่งหลักการนั้นเรียกว่า หลักนิติธรรม

สำหรับความหมายของคำว่า “หลักนิติธรรม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔^๒ ได้นิยามความหมายของคำว่า “นิติธรรม” หมายถึง หลักพื้นฐานแห่งกฎหมายที่บุคคลทุกคนต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน หรือที่ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า The Rule of Law โดยคำว่า “นิติธรรม” ประกอบขึ้นจากคำว่า “นิติ” หมายถึง กฎหมาย และคำว่า “ธรรม” หมายถึง คุณความดี ความจริง ความถูกต้อง ความยุติธรรม เป็นต้น ซึ่งหากพิจารณาความหมายของคำว่า “นิติธรรม” ตามรากคำศัพท์อย่างง่าย จะอธิบายได้ว่า “นิติธรรม” หมายถึง กฎหมายที่ดี ที่ถูกต้องและยุติธรรม

ในส่วนความหมายของคำว่า The Rule of Law หรือสามารถแปลความตามตัวอักษรได้ว่า หลักหรือแก่นของกฎหมายนั้น มีการให้ความหมายคำดังกล่าวอย่างชัดเจน เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๘๕ โดยปรากฏในหนังสือ ชื่อ Introduction to the Study of the Law of the Constitution^๓ เขียนโดยนักนิติศาสตร์ชาวอังกฤษ ชื่อ ศาสตราจารย์อัลเบิร์ต เวน ไดซี (Albert Venn Dicey) ซึ่งเป็นผู้ทรงอิทธิพลในการนำระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common law) หรือระบบกฎหมายจารีตประเพณีเข้ามาบังคับใช้ในประเทศอังกฤษ โดยไดซีได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยหลักการ ๓ ข้อ^๔ ได้แก่

๑. ไม่มีผู้ใดต้องรับโทษหรือถูกสั่งให้รับโทษต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน เว้นแต่ได้ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายที่จัดตั้งโดยชอบธรรมผ่านกระบวนการนิติบัญญัติ และถูกตัดสินโดยศาลของแผ่นดิน ซึ่งเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ไม่ให้ถูกลงโทษจากผู้มีอำนาจตามอำเภอใจ

^๒ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, “พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔,” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๔, จาก <https://dictionary.orst.go.th>.

^๓ A.V. Dicey, Introduction to the Study of the Law of the Constitution (๑๘๘๕), หน้า ๑๐๗.

^๔ PROFESSOR PAUL CRAIG, “APPENDIX ๕: PAPER BY PROFESSOR PAUL CRAIG: THE RULE OF LAW,” สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๔, จาก <https://publications.parliament.uk/pa/ld200607/ldselect/ldconst/๑๕๑/๑๕๑๑๕.htm>.

๒. ทุกคนไม่ว่ายศหรือสถานะของเขาจะเป็นอย่างไร ก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและโทษที่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ กฎหมายที่ดีต้องบังคับใช้กับมนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่มีข้อยกเว้นสำหรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเฉพาะ หรือเรียกว่า หลักความเสมอภาคของกฎหมาย

๓. กฎหมายสูงสุดของแผ่นดินควรมาจากเจตจำนงของประชาชนหรือสังคม ซึ่งปรากฏในการตัดสินใจของศาลยุติธรรม มิใช่กฎหมายรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร

สำหรับทฤษฎีข้อที่ ๓ อาจเกิดความสับสนว่า ในทฤษฎีข้อที่ ๑ และ ข้อที่ ๒ เมื่อกำหนดให้ประชาชนทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย แต่เหตุใดจึงไม่ควรมีกฎหมายสูงสุดที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน แต่กลับไปใช้หลักกฎหมายทั่วไปอันเกิดขึ้นจากการตัดสินใจคดีความซ้ำ ๆ ในศาลยุติธรรม ซึ่งไม่มีความชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรมาเป็นกฎหมายสูงสุด ในประเด็นนี้มีผู้ให้ความเห็นว่าการกำหนดกฎหมายสูงสุดเป็นลายลักษณ์อักษรหรือการมีกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้น มีข้อเสียที่ว่าโดยส่วนใหญ่กฎหมายสูงสุดหรือกฎหมายรัฐธรรมนูญจะถูกตราขึ้นโดยผู้ที่มีอำนาจในขณะนั้น เป็นเหตุให้หลักนิติธรรม อาจถูกบิดเบือนหรือลดทอนความชอบธรรมตามเจตนารมณ์ของผู้มีอำนาจ แต่หากเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างอิสระในศาลยุติธรรม ย่อมเป็นการยากที่ผู้ที่มีอำนาจจะเข้ามาแทรกแซงหรือลดทอนความศักดิ์สิทธิ์ของหลักนิติธรรมไป ซึ่งหลักการนี้เป็นแนวคิดสำคัญที่ทำให้ประเทศอังกฤษ บังคับใช้กฎหมายในลักษณะระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common law) หรือระบบกฎหมายจารีตประเพณีจนถึงปัจจุบัน

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ มีนักนิติศาสตร์ชาวอเมริกัน ชื่อ ลอน ลูวัวร์ส ฟูลเลอร์ (Lon Luvois Fuller) ได้ตีพิมพ์หนังสือชื่อ The Morality of Law หรือคุณธรรมของกฎหมาย ซึ่งฟูลเลอร์ได้กำหนดวิธีการวัดคุณค่าหรือมาตรฐานของกฎหมายอันชอบด้วยหลักนิติธรรมไว้ ๘ ประการ^๔ ดังนี้

๑. กฎหมายต้องบังคับใช้เป็นการทั่วไปกับทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม (Generality)

กฎหมายต้องไม่เลือกปฏิบัติกับเฉพาะบุคคลหนึ่งบุคคลใดทั้งทางแพ่ง และอาญา บุคคลใดจะอยู่เหนือหรืออยู่นอกกฎหมายไม่ได้ อันเป็นหลักการตามสามัญสำนึกของบุคคลโดยทั่วไป ที่พึงจะได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะทางบวกหรือทางลบ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าหลักการข้อนี้เป็นหัวใจสำคัญที่สุดของหลักนิติธรรมอันทำให้กฎหมายเป็นกฎหมายที่ดี ที่ถูกต้องและยุติธรรม ในทางกลับกันแม้ว่ากฎหมายจะมีความถูกต้อง เทียบตรง และสมเหตุสมผลเพียงใด แต่หากไม่บังคับใช้กับบุคคลทุกคนอย่างเสมอภาค และเท่าเทียม ย่อมไม่สามารถสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมได้

๒. กฎหมายต้องประกาศให้ประชาชนได้รับรู้ (Promulgation)

การที่จะให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ จำเป็นต้องประกาศสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ให้บุคคลผู้นั้นทราบก่อน เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่สามารถกระทำได้ และสิ่งที่ไม่สามารถกระทำได้ ดังนั้น การประกาศใช้กฎหมายจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในหลักนิติธรรมที่ผู้ปกครองหรือผู้กำหนดกฎหมายพึงต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น

๓. กฎหมายที่ตราขึ้นใหม่จะต้องมีผลบังคับใช้ไปในอนาคต โดยไม่มีผลบังคับใช้ย้อนหลัง (No retroactive laws)

^๔ Edwin W. Tucker, The Morality of Law, by Lon L. Fuller (๑๙๖๕), หน้า ๒๗๔ - ๒๗๕, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๔, จาก <https://core.ac.uk/download/pdf/๒๓๒๖๕๓๕๙๘.pdf>.

กฎหมายย่อมมีสภาพบังคับเกิดขึ้นเมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายแล้วเท่านั้น กรณีเหตุการณ์หรือพฤติกรรมอันฝ่าฝืนกฎหมายที่เกิดขึ้นก่อนการประกาศใช้กฎหมาย ย่อมถือไม่ได้ว่าเป็นความผิดอันเกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนกฎหมาย เพราะในอดีตยังไม่มีกฎหมายกำหนดสิทธิและหน้าที่ในเรื่องที่ได้ฝ่าฝืนไว้ อันสอดคล้องกับหลักกฎหมายละตินที่ว่า Nullum crimen sine lege คือ ไม่มีการกระทำความผิดหากไม่มีกฎหมายกำหนด และ Nulla poena sine lege คือ บุคคลจะต้องรับโทษหากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้^๖

๔. กฎหมายต้องกำหนดเนื้อหาในการกระทำ และห้ามกระทำให้ชัดเจน (Clarity)

ความชัดเจนของกฎหมายถือเป็นสาระสำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะบอกว่า กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ดี ที่ถูกต้อง และยุติธรรมหรือไม่ ซึ่งหากกฎหมายมีเนื้อหาหรือข้อความที่กำกวม คลุมเครือ อันบุคคลโดยทั่วไปไม่สามารถเข้าใจได้หรือเข้าใจได้โดยยาก ย่อมลดทอนความยุติธรรมของกฎหมายไป

๕. กฎหมายต้องไม่มีความขัดแย้งในตัวเอง (No Contradictions)

กฎหมายที่ดีต้องมีแนวทางในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างความศักดิ์สิทธิ์ของตัวบทกฎหมายให้ชัดเจน และน่าเชื่อถือ หากตัวบทกฎหมายมีความขัดแย้งกันเอง ย่อมเป็นการยากจะทำให้ประชาชนเชื่อถือหรือปฏิบัติตาม

๖. กฎหมายต้องกำหนดในสิ่งที่มนุษย์สามารถกระทำได้ (No laws requiring the impossible)

กฎหมาย คือ หลักเกณฑ์ที่กำหนดสิทธิ และหน้าที่ของมนุษย์ให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำ ดังนั้น สิ่งที่กำหนดในกฎหมายโดยหลักแล้วมนุษย์ต้องมีความสามารถที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำได้ด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งที่มนุษย์ไม่สามารถกระทำได้ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากข้อจำกัดทางกายภาพ หรือความไม่สมเหตุสมผล หรือสิ่งทีนอกเหนือจากสามัญสำนึกของมนุษย์ อันเกินกว่าขอบเขตที่มนุษย์จะสามารถกระทำได้ย่อมมิใช่กฎหมาย

๗. กฎหมายต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เว้นแต่จะมีบุคคลมากพอที่เสนอให้มีการเปลี่ยนแปลง กฎหมายก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (Constancy of the law through time)

กฎหมายต้องบังคับใช้ไปตามหลักกฎหมายเดิมที่มีอยู่หรือที่เรียกว่าความมั่นคงของกฎหมายในขณะนั้น เว้นแต่ หากเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป สภาพแวดล้อม องค์กรประกอบหรือบริบทของสังคมโดยรอบเปลี่ยนแปลงไป หากมีบุคคลจำนวนมากสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักเกณฑ์ในกฎหมาย ก็สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงตัวบทกฎหมายได้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของปัจเจกบุคคลส่วนใหญ่ในช่วงเวลานั้น ๆ

๘. กฎหมายต้องมีสภาพบังคับอันสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของกฎหมาย (Congruence between the official action and declared rule)

สภาพบังคับและบทลงโทษถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของกฎหมาย หากปราศจากสภาพบังคับ ย่อมอาจทำให้ประชาชนไม่เกรงกลัว และไม่ปฏิบัติตาม แต่อย่างไรก็ตาม สภาพบังคับหรือบทลงโทษจะต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติสิทธิ และหน้าที่ของบุคคลอันเป็นหลักของกฎหมายด้วย

สำหรับความเห็นของนักนิติศาสตร์ในประเทศไทยที่ได้ให้ความหมายของคำว่า หลักนิติธรรมไว้ดังนี้

^๖ วุฒิชัย เต็งพงศธร, หลักกฎหมายห้ามย้อนหลังในประมวลกฎหมายอาญา (๒๕๕๒), วารสาร มจร.วิชาการ ๑๓ (๒๕), หน้า ๖๗-๗๙.

ศาสตราจารย์ จิตติ ติงศภัทย์ อธิบายความหมายของ “หลักนิติธรรม” ว่าหมายถึง “ไม่ใช่ข้อกำหนดหรือบทบัญญัติทั้งหลายที่มีอยู่ในตัวกฎหมายหรือกฎอันเป็นหลักในมาตราต่าง ๆ กำหนดไว้แต่หมายถึง กฎที่บังคับ ตัวบทกฎหมาย หรือบังคับกฎหมายลักษณะต่าง ๆ ในกฎหมายเหล่านั้นต้องอยู่ในกรอบในบังคับของกฎนั้นอีกชั้นหนึ่ง ความหมายของ “The Rule of Law” คือ ประมวลหลักของสิทธิขั้นมูลฐานที่แทรกอยู่ในองค์กรแห่งรัฐ ซึ่งมีอำนาจ และวิธีการอันจะทำให้สิทธิเหล่านั้นมีผลประกอบด้วย หลักสถาบันและวิธีการซึ่งมีอยู่ในกฎหมายอันชุมชนรับรอง และคุ้มครองประโยชน์ของเอกชน โดยจำกัดขอบเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หลักที่ว่านี้ใช้บังคับแก่ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และทนายความ จึงเป็นที่รับรองว่า เป็นกฎอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการก่อบริการสิทธิขั้นมูลฐานตามกฎหมาย” ^๗

ศาสตราจารย์ ดร. ปรีดี เกษมทรัพย์ ได้อธิบายคำว่า หลักนิติธรรม หมายถึง “การปกครองโดยกฎหมายเป็นใหญ่ มิใช่คนเป็นใหญ่” โดยท่านกล่าวว่า “ในประเทศที่ถือหลักการนี้เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างราษฎรด้วยกัน หรือระหว่างราษฎรกับข้าราชการ หรือแม้กระทั่งระหว่างราษฎรกับผู้มีอำนาจใหญ่โตของบ้านเมือง เกิดปัญหาว่าฝ่ายใดผิดฝ่ายใดถูกควรจะบังคับการให้เป็นอย่างไรแล้ว กฎเกณฑ์หรือเครื่องวัดที่จะนำมาชี้ขาดปัญหาเหล่านี้ก็คือต้วบทกฎหมายของบ้านเมือง ไม่ใช่ชี้ขาดบังคับบัญชาตามอารมณ์หรือตามอำเภอใจของผู้มีอำนาจ ถ้าหลักการนี้ฝังรากฐานลงในประเทศชาติบ้านเมืองได้อย่างมั่นคงแล้ว บ้านเมืองนั้นก็จะมีขีมีแป ทำให้ผู้มีกำลังมากกว่าไม่กล้า และไม่อาจข่มเหงผู้มีกำลังน้อยกว่า ผู้มีปัญญาฉลาดกว่าไม่กล้า และไม่อาจใช้สติปัญญาของตนเอาไรต์เอาเปรียบผู้มีสติปัญญาต่อยกว่า สรุปลแล้ว หลักเรื่องนิติธรรม หากจะอธิบายแบบไทย ๆ ก็คือ หลักไม่ให้คนข่มเหงและเอาไรต์เอาเปรียบกัน โดยถือกฎหมายเป็นหลัก เป็นประธานในการปกครองบ้านเมืองนั่นเอง” ^๘

ศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ อธิบายว่า “องค์ประกอบของหลักนิติธรรมมีอยู่ ๔ ประการ คือ ประการแรก องค์ประกอบด้านสาระ ซึ่งหมายถึง หลักความเสมอภาคทางกฎหมาย ประการที่สอง คือ องค์ประกอบด้านกระบวนการในการใช้กฎหมาย หมายถึง รัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องใช้อำนาจภายในขอบเขตที่กฎหมายให้ไว้ ตามวิธีการ รูปแบบ เวลา และสถานที่ ประการที่สาม คือ องค์ประกอบด้านองค์กร หมายถึง การแบ่งแยกอำนาจ และความเป็นอิสระของตุลาการ และ ประการสุดท้าย คือ องค์ประกอบด้านเป้าหมาย ซึ่งหมายถึง การใช้การตีความกฎหมาย และการตัดสินใจตัดสินคดีนั้นจะต้องมุ่งสร้างคามยุติธรรมให้เกิดขึ้นโดยเที่ยงธรรม” ^๙

นายอรรถพล ใหญ่สว่าง อดีตอัยการสูงสุด อธิบายว่า หลักนิติธรรมนั้น น่าจะหมายถึง “หลักพื้นฐานแห่งกฎหมาย ที่กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรมจะต้องไม่ฝ่าฝืน ขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรม โดยหลักนิติธรรมหรือหลักพื้นฐานแห่งกฎหมายนี้ จะถูกล่วงละเมิดไม่ได้ หากกฎหมาย

^๗ จิตติ ติงศภัทย์, หลักวิชาชินนักกฎหมาย (ก.ท.ม. : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๕) หน้า ๘๕, อ้างใน อรรถพล ใหญ่สว่าง, “หลักนิติธรรมภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย”, เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑ วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ (๒๕๕๖), หน้า ๑๓.

^๘ ปรีดี เกษมทรัพย์, ประชาธิปไตยกับชนชั้นกลาง, (ก.ท.ม: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๓๖), หน้า ๔๖, อ้างใน อรรถพล ใหญ่สว่าง, “หลักนิติธรรมภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย”, เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑ วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ (๒๕๕๖), หน้า ๑๔.

^๙ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, หลักนิติธรรมกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, วารสารพระธรรมนุญเล่ม ๔๙ ฉบับ “หลักนิติธรรม” พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๒ หน้า ๙๗-๑๐๑, อ้างใน อรรถพล ใหญ่สว่าง, “หลักนิติธรรมภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย”, เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑ วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ (๒๕๕๖), หน้า ๑๖.

หรือกระบวนการยุติธรรม ชัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรม ผลคือจะใช้บังคับไม่ได้” ทั้งนี้ สาระสำคัญของหลักนิติธรรม ได้แก่^{๑๐}

๑. หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา
๒. กฎหมายไม่มีผลย้อนหลังเป็นโทษ
๓. กฎหมายต้องมีการประกาศใช้ให้ประชาชนทราบ
๔. กฎหมายต้องใช้บังคับเป็นการทั่วไป
๕. เจ้าหน้าที่รัฐจะใช้อำนาจได้ ภายใต้การให้อำนาจโดยกฎหมาย
๖. ห้ามยกเว้นความรับผิดชอบให้การกระทำในอนาคต

สำหรับความหมายของหลักนิติธรรมตามความเข้าใจของผู้เขียน เห็นว่า หลักนิติธรรมก็คือกฎหมาย ซึ่งต้องทำความเข้าใจก่อนว่า กฎหมาย ในที่นี้หมายถึง หลักเกณฑ์ที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ให้สามารถกระทำการหรืองดเว้นการกระทำบางอย่าง รวมถึงกำหนดสภาพบังคับและบทลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งเมื่อมีการตีความกฎหมาย ในแต่ละส่วน เราจะทราบถึงหลักนิติธรรม ที่แทรกตัวอยู่ในกฎหมายได้ดังนี้

๑. กฎหมายบังคับใช้กับมนุษย์ ซึ่งคำว่า มนุษย์ ในที่นี้หมายถึง มนุษย์ทุกคน อันตรงกับหลักการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไป กล่าวคือบังคับใช้กับมนุษย์ทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม (Generality)

๒. กฎหมาย หมายถึง หลักเกณฑ์หรือข้อกำหนด ดั่งนั้น สิ่งใดที่กำหนดกฎหมายไว้ มนุษย์ก็ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามก็ต้องถูกลงโทษ อันสอดคล้องกับหลักที่ว่า กฎหมายเป็นใหญ่ ในทางตรงกันข้าม หากสิ่งใดไม่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมาย มนุษย์ก็สามารถปฏิบัติได้โดยถือเป็นการกระทำตามเจตจำนงส่วนบุคคลอันอยู่นอกเหนือสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งหลักการในส่วนนี้สอดคล้องกับ หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง (No retroactive laws) หลักไม่มีการกระทำความผิดหากไม่มีกฎหมายกำหนด (Nullum crimen sine lege) หลักบุคคลไม่ต้องรับโทษหากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ (Nulla poena sine lege) รวมถึงหลักไม่มีกฎหมายให้อำนาจ

๓. การกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องปฏิบัติตามนั้น โดยทั่วไปแล้ว สิ่งที่กำหนดจะต้องเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถกระทำได้ (Possibility) มีความชัดเจนในเนื้อหาเพียงพอ (Clarity) ไม่มีความขัดแย้งกันเองระหว่างสิทธิและหน้าที่ (No contradictions) และจะต้องบอกกล่าวให้บุคคลผู้นั้นรับรู้ รับทราบ ถึงสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ (Promulgation) เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง แต่หากไม่มีการบอกกล่าว หรือกฎหมายมีความขัดแย้งไม่ชัดเจน หรือมนุษย์ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ การจะกล่าวหาว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ถือเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง

๔. หากพิจารณาว่า กฎหมาย คือ หลักเกณฑ์ ซึ่งคำว่าหลัก หมายถึง ความมั่นคงแข็งแรง ดังนั้น กฎหมายก็ต้องไม่เปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย (Constancy of the law through time) อย่างไรก็ตาม มิใช่ว่ากฎหมายจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เลย หากเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป สภาพแวดล้อมองค์ประกอบหรือบริบทของสังคมโดยรอบเปลี่ยนแปลงไป หากมีบุคคลจำนวนมากสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักเกณฑ์ในกฎหมาย ก็สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงตัวบทกฎหมายได้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของปัจเจกบุคคลส่วนใหญ่ในช่วงเวลานั้น ๆ

^{๑๐} อรรถพล ใหญ่สว่าง, “หลักนิติธรรมภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย”, เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรหลักนิติธรรม เพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑ วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ (๒๕๕๖), หน้า ๑๓.

๕. กฎหมายต้องมีบทลงโทษที่ชัดเจนและสามารถบังคับใช้ได้จริง เนื่องด้วยความดี ความถูกต้อง และความยุติธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์แต่ละคนสมมติขึ้น ดังนั้น ความชอบธรรมของกฎหมายในใจของมนุษย์แต่ละคนจึงแตกต่างกัน มนุษย์ส่วนใหญ่อาจเคารพกฎหมายจึงปฏิบัติตามในสิ่งที่กฎหมายกำหนด มนุษย์บางคนอาจเคลือบแคลงในกฎหมายแต่ก็ยอมปฏิบัติตามเพราะกลัวถูกลงโทษ มนุษย์บางคนอาจตั้งข้อสงสัยว่าเหตุใดจึงต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น แม้ว่าเนื้อหาในกฎหมายจะมีความดี ความถูกต้อง และความยุติธรรมมากเพียงใด ก็จะต้องมีบุคคลที่ไม่คิดเช่นนั้น และอาจฝ่าฝืนกฎหมาย จึงต้องมีการกำหนดบทลงโทษ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจน โดยสภาพบังคับและบทลงโทษ ถือเป็นตัวชี้วัดความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเห็นว่า แท้จริงแล้วกฎหมายประกอบด้วยหลักนิติธรรมที่สมบูรณ์และเป็นเหตุเป็นผลอันชัดเจนในตัวเองอยู่แล้ว แต่เนื่องด้วยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มนุษย์ได้ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่ออ้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจอันมิชอบของตนเองโดยบัญญัติกฎหมายที่ผิดเพี้ยน และเบี่ยงเบนไปจากหลักนิติธรรม จนต้องมีการกำหนดหลักนิติธรรมขึ้นมาเพื่อกำกับควบคุมความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ดังจะเห็นได้จากหลักกฎหมายจารีตประเพณีของประเทศอังกฤษที่ไม่นิยมใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) เนื่องจากไม่ต้องการให้กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือในการใช้อำนาจของผู้ปกครอง แต่ต้องการให้กฎหมายยังคงเป็นกฎหมายที่เปี่ยมไปด้วยความดี ความถูกต้อง และความยุติธรรม ตามหลักนิติธรรม อันเกิดขึ้นจากเจตจำนงของประชาชนที่ร่วมกันพิจารณาวิวินิจฉัยคดีในศาลยุติธรรม

โครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ ร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำ เขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

ตามแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๙ (PDP ๒๐๑๕) กฟผ. ได้ดำเนินการเพิ่มสัดส่วนกำลังการผลิตไฟฟ้าในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าของประชาชนที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งลดการซื้อไฟฟ้าจากต่างประเทศ ซึ่งหนึ่งในโครงการผลิตไฟฟ้าที่สนองต่อนโยบายของรัฐในเรื่องการใช้พลังงานหมุนเวียน คือ การผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ โดย กฟผ. ยึดหลักการที่ว่า การผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนซึ่งส่วนใหญ่จะมีต้นทุนการผลิตสูงจะต้องไม่เพิ่มภาระต้นทุนค่าไฟฟ้าแก่ประชาชน ดังนั้น โครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์จะต้องเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ได้รับประโยชน์จากการผลิตจำนวนมาก (Economy of Scale) และต้องใช้ทรัพยากรที่ กฟผ. มีอยู่แล้วในการดำเนินการ เช่น สถานีไฟฟ้า หม้อแปลงไฟฟ้าแรงสูง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Maximize Existing Facility) นอกจากนี้ยังต้องใช้พื้นที่ของ กฟผ. ในการดำเนินการเพื่อไม่ให้กระทบต่อที่ดินของประชาชนและพื้นที่สาธารณะ (Optimize Land Use)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กฟผ. จึงได้ริเริ่มโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี อันถือเป็นโครงการนำร่องการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ร่วมกับพลังน้ำ (Hydro-Floating solar Hybrid) ขนาดกำลังการผลิตไฟฟ้า ๔๕ เมกะวัตต์

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. สนองนโยบายของภาครัฐ และเพิ่มสัดส่วนกำลังผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนภายในประเทศรองรับความต้องการใช้ไฟฟ้าในจังหวัด และภูมิภาคที่สูงขึ้น รวมทั้งลดการซื้อไฟฟ้าจากต่างประเทศ

๒. เป็นการใช้พื้นที่ของ กฟผ. โดยเฉพาะพื้นที่อ่างเก็บน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. เป็นต้นแบบการศึกษาแนวทางและต่อยอดพัฒนาสู่โครงการ Hydro-Floating Solar Hybrid

๔. ช่วยรักษาระดับอัตราค่าไฟฟ้าให้เหมาะสม เนื่องจาก กฟผ. สามารถผลิตไฟฟ้าด้วยต้นทุนที่สะท้อนต้นทุนการผลิตไฟฟ้าที่แท้จริง และมีราคาเป็นธรรม เนื่องจากเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ไม่มุ่งเน้นผลกำไรสูงสุด

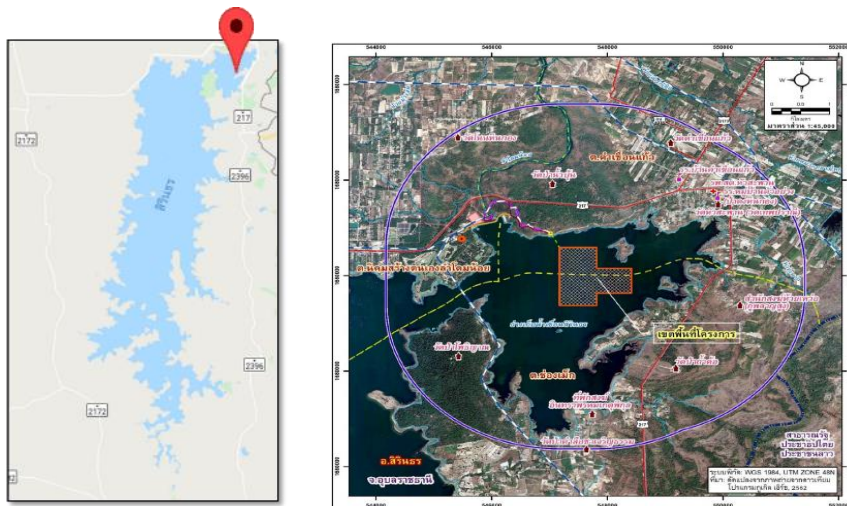
๕. ลดการพึ่งพาการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงการพึ่งพิงเชื้อเพลิงชนิดใดชนิดหนึ่งมากเกินไปและช่วยสร้างสมดุลในสัดส่วนการผลิตไฟฟ้า

สำหรับแนวคิดในการผลิตไฟฟ้าด้วยระบบผสมผสาน (Hybrid) ระหว่าง “พลังงานแสงอาทิตย์บนทุ่นลอยน้ำ” และ “พลังน้ำ” โดยมี ระบบ Energy Management System (EMS) เป็นตัวควบคุมและบริหารจัดการพลังงาน สามารถช่วยลดข้อจำกัดของโรงไฟฟ้าพลังงานเซลล์แสงอาทิตย์ที่ศักยภาพการผลิตกระแสไฟฟ้าจะขึ้นกับสภาพอากาศเป็นสำคัญ โดยระบบ EMS จะผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ในช่วงกลางวันหรือมีความเข้มแสงเหมาะสม และนำพลังน้ำมาผลิตไฟฟ้าเสริมในช่วงที่ไม่มีแสงอาทิตย์ จึงทำให้ผลิตไฟฟ้าได้อย่างต่อเนื่อง มีความยืดหยุ่นและเสถียรภาพในการผลิตไฟฟ้า ดังนี้

ที่ตั้งโครงการ

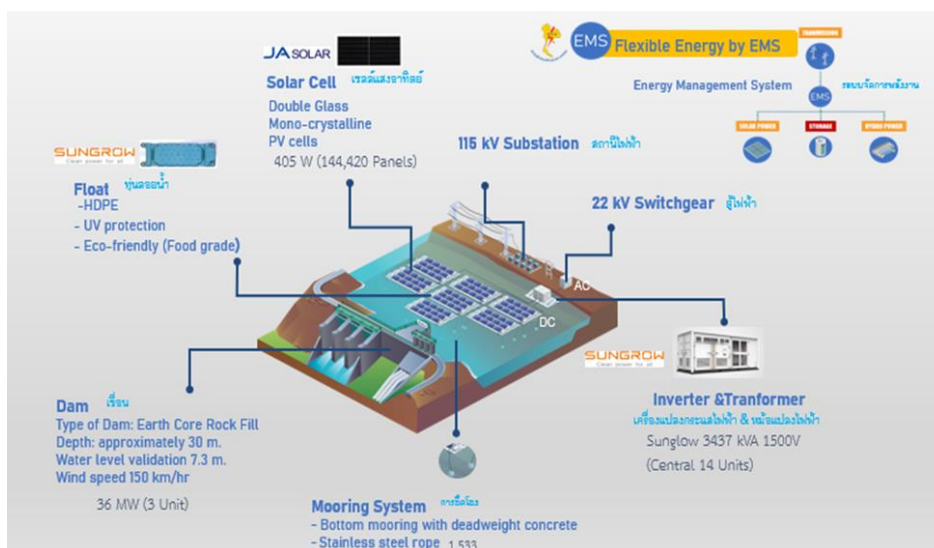
ตั้งอยู่บนพื้นที่ผิวหน้าของอ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี โดยตั้งอยู่ห่างจากบริเวณสันเขื่อน ประมาณ ๒ กิโลเมตร มีขอบเขตพื้นที่โครงการประมาณ ๗๖๐ ไร่ โดยติดตั้งแผงเซลล์แสงอาทิตย์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ บนพื้นที่ผิวหน้าประมาณ ๔๕๐ ไร่ คิดเป็นสัดส่วนพื้นที่ผิวหน้าไม่ถึงร้อยละ ๑ ของพื้นที่อ่างเก็บน้ำทั้งหมด

งบประมาณโครงการ

เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติงบประมาณจำนวน ๒,๒๖๕.๕๙ ล้านบาท เพื่อดำเนินโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร ซึ่ง กฟผ. ได้ดำเนินการจัดซื้อและจ้างด้วยวิธีประกวดราคา โดยมีราคากลางที่ ๑,๘๖๘.๖๐ ล้านบาท และมีผู้เสนอราคาต่ำสุดและเป็นผู้ชนะการประกวดราคา คือ B.Grimm Power – Energy China Consortium โดยมีราคาสัญญาเทียบเท่า ๘๙๒.๓๕๒ ล้านบาท

องค์ประกอบหลักของโรงไฟฟ้า

ประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินโครงการ

๑. การใช้โครงสร้างของระบบไฟฟ้า สายส่ง และทรัพย์สินภาครัฐ (กฟผ.) ที่มีอยู่เดิม ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

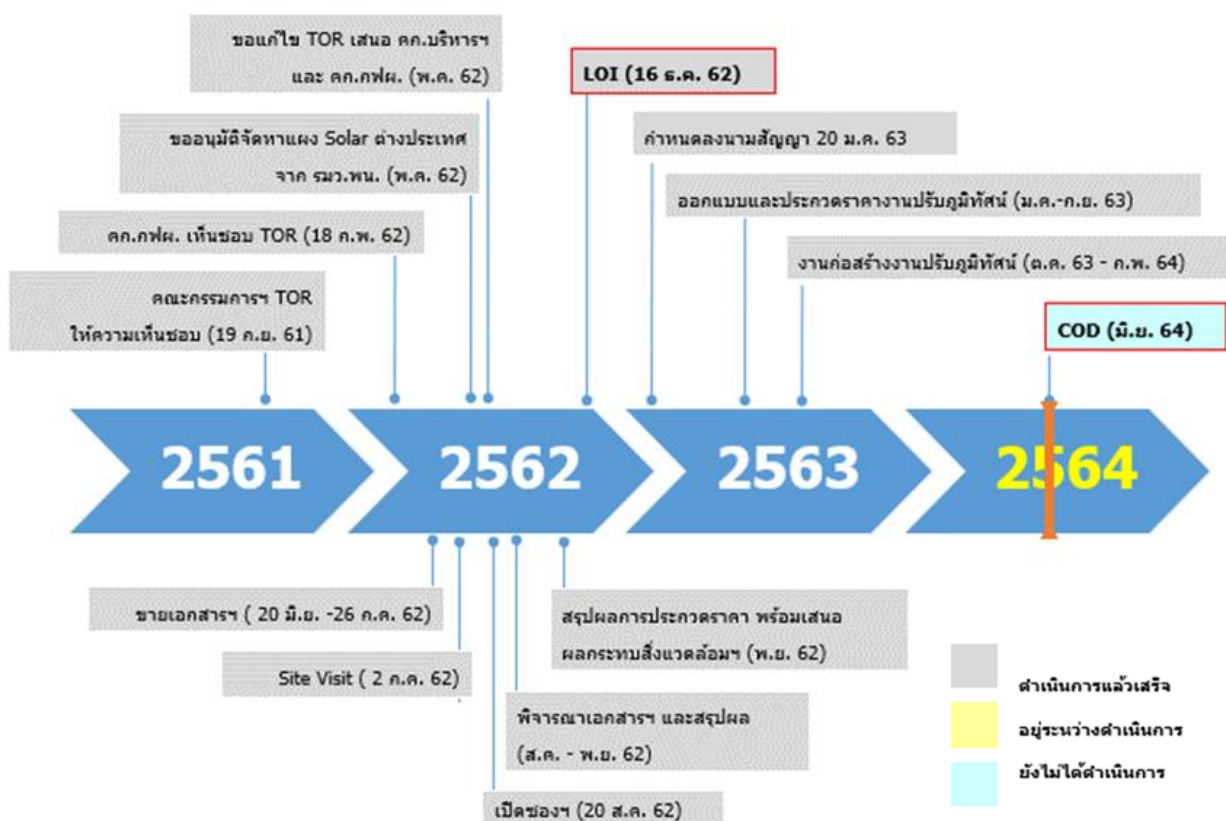
๒. ไม่กระทบต่อชุมชน และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากใช้พื้นที่ที่ผิวน้ำประมาณไม่ถึงร้อยละ ๑ ของพื้นที่อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร ในการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนทุ่นลอยน้ำ

๓. ช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในการผลิตไฟฟ้าจากเชื้อเพลิงฟอสซิล นับเป็นการส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน และ กฟผ. ยังมีแผนในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นสัญลักษณ์ใหม่ (Landmark) สำหรับการท่องเที่ยว และการศึกษาเรียนรู้ด้านพลังงานหมุนเวียนของจังหวัดอุบลราชธานี

๔. สามารถบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเซลล์แสงอาทิตย์บนทุ่นลอยน้ำจะช่วยให้การบริหารจัดการน้ำมีความยืดหยุ่นมากขึ้น เช่น ผลิตไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ในช่วงกลางวัน และการผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำมาเสริมในช่วงความต้องการไฟฟ้าสูงในเวลากลางคืน

๕. ชุมชนได้รับประโยชน์จากการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาโรงไฟฟ้า โดยได้รับเงินสมทบเข้ากองทุนพัฒนาไฟฟ้า ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) กำหนด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาด้านอาชีพ ด้านสุขภาพ และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดย กฟผ. จะนำส่งเงินเข้ากองทุนพัฒนาไฟฟ้า ๒ ช่วง คือระหว่างการก่อสร้างโรงไฟฟ้า ในอัตรา ๕๐,๐๐๐ บาท/เมกกะวัตต์/ปี และระหว่างการผลิตไฟฟ้า นับตั้งแต่วันเริ่มจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบเชิงพาณิชย์ (Commercial Operation Date : COD) จะนำส่งเงินเข้ากองทุนฯ ในอัตรา ๐.๐๑ บาท/หน่วยไฟฟ้าที่ผลิตได้

ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงาน

หลักนิติธรรมกับการบริหารโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี

ตามที่ กฟผ. ได้นำหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ๖ ประการ มาปรับใช้กับการดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้า ซึ่งหนึ่งในหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญที่สุดหลักการหนึ่งคือ หลักนิติธรรม อันหมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ สนับสนุนการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติให้มีความรัดกุมและเป็นธรรมยิ่งขึ้น ในส่วนของหลักนิติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ ร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร นั้น กฟผ. ได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑. การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (E-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

เนื่องด้วย กฟผ. เป็นหน่วยงานของรัฐที่ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อใช้ดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้า ดังนั้น จึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐอย่างเคร่งครัด อันถือเป็นการควบคุมการใช้ประโยชน์จากเงินงบประมาณแผ่นดินให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และเป็นการป้องกันมิให้เกิดช่องทางการแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักนิติธรรมในส่วนของหลักเกณฑ์ที่ว่า กฎหมายเป็นใหญ่ กล่าวคือการใช้อำนาจใด ๆ ของรัฐจะต้องมีกฎหมายรองรับ หากไม่มีกฎหมายก็ไม่มีอำนาจ ซึ่ง กฟผ. ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดซื้อจัดจ้างงานก่อสร้างโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ กฟผ. ได้รับอนุมัติวงเงินงบประมาณในการดำเนินการก่อสร้างจากคณะรัฐมนตรีเป็นเงินจำนวน ๒,๒๖๕.๕๕ ล้านบาท และดำเนินการประกาศเผยแพร่ร่างขอบเขตงานและเงื่อนไขการประกวดราคาเพื่อให้ผู้ประกอบการที่สนใจสามารถเข้ามาแข่งขันได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค อันสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ในส่วนการบังคับใช้กฎหมายโดยทั่วไป และการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ซึ่งราคากลางของโครงการถูกกำหนดอยู่ที่ ๑,๘๖๘.๖๐ ล้านบาท โดยมีผู้ประกอบการยื่นซองเข้าประกวดราคาจำนวน ๒๒ ราย ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติเข้ารับการแข่งขันประกวดราคาจำนวน ๒๑ ราย และ กฟผ. ได้คัดเลือกผู้ประกอบการที่เสนอราคาต่ำที่สุดเป็นผู้ชนะการประกวดราคา คือ B.Grimm Power – Energy China Consortium ด้วยราคาสัญญาเทียบเท่า ๘๙๒.๓๕ ล้านบาท

จะเห็นได้ว่า กฟผ. ได้ดำเนินการตามหลักนิติธรรม ที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้องครบถ้วน เป็นเหตุให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างงานก่อสร้างโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และใช้งบประมาณในการก่อสร้างประมาณร้อยละ ๔๐ ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

๒. การขออนุญาตดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ ร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เนื่องด้วย โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร ถือเป็นการดำเนินการกิจการผลิตไฟฟ้ารูปแบบหนึ่ง ซึ่งต้องก่อสร้างบนพื้นที่อ่างเก็บน้ำอันเป็นที่ใช้จับสัตว์น้ำและเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นต้องใช้อากาศยานไร้คนขับในการตรวจสอบการก่อสร้าง และการผลิตไฟฟ้าโดยรอบโครงการ ด้วยเหตุนี้ กฟผ. จึงต้องดำเนินการขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย อันเป็นการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด โดย กฟผ. จะต้องขออนุญาตการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๙ รายการ ดังนี้

ที่	การดำเนินการ	กฎหมาย	หน่วยงาน
๑.	การแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่จับสัตว์น้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	ระเบียบกรมประมง เรื่อง การขออนุญาตทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่จับสัตว์น้ำที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินฯ พ.ศ. ๒๕๕๙	สำนักงานประมงจังหวัดอุบลราชธานี
๒.	การก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ	กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช ๒๔๕๖	สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาอุบลราชธานี
๓.	การขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินผังเมืองรวมจังหวัดอุบลราชธานี	กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๕๘	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุบลราชธานี
๔.	การขออนุญาตประกอบกิจการผลิตไฟฟ้า และขยายกำลังการผลิตไฟฟ้า	ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยการขอรับใบอนุญาตและการอนุญาตการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๑	คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.)
๕.	การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร	พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒	องค์การบริหารส่วนตำบลคำเขื่อนแก้ว
๖.	การขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง.๔)	พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
๗.	การขึ้นทะเบียนเครื่องวิทยุคมนาคมสำหรับอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน	ประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง หลักเกณฑ์การขออนุญาตและเงื่อนไขในการบังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประเภทอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก พ.ศ. ๒๕๕๘	สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
๘.	การขึ้นทะเบียนผู้บังคับหรือปล่อยอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน	พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗	สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย
๙.	การขออนุญาตผลิตพลังงานควบคุม (พค.๒)	กฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

๓. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการมลพิษที่อาจเกิดขึ้นขณะดำเนินการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร

โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร มีที่ตั้งของโครงการอยู่บนพื้นที่อ่างเก็บน้ำเขื่อนสิรินธร อันเป็นแหล่งประมงของประชาชน และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่ง กฟผ. พิจารณาแล้วว่า การก่อสร้างโรงไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำจะต้องกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบบริเวณให้น้อยที่สุด ดังนั้น จึงได้มีการบริหารจัดการเกี่ยวกับการดูแลสภาพแวดล้อม รวมถึงการป้องกันและกำจัดมลพิษที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง อันสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

(๑) มลพิษทางอากาศ

มลพิษทางอากาศที่อาจเกิดขึ้นในช่วงการก่อสร้างโครงการ คือ ฝุ่นละออง ซึ่งเกิดขึ้นจากการขนส่งวัสดุก่อสร้างโดยรถบรรทุก ในส่วนของงานก่อสร้างจะไม่เกิดฝุ่นละอองเนื่องจากไม่มีการก่อสร้างบนพื้นดิน เป็นเพียงการประกอบทุ่นบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง และนำไปติดตั้งพร้อมแผงเซลล์แสงอาทิตย์บนผิวน้ำเท่านั้น สำหรับการขนส่งวัสดุก่อสร้าง กฟผ. กำหนดให้รถขนส่งทุกคันต้องมีวัสดุปกคลุมอย่างมิดชิดเพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง พร้อมทั้งดูแลเครื่องจักรอุปกรณ์ก่อสร้างต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดี และจำกัดความเร็วของยานพาหนะในบริเวณพื้นที่ก่อสร้างเพื่อลดมลพิษที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

(๒) มลพิษทางเสียง

กิจกรรมก่อสร้างที่ทำให้เกิดเสียงส่วนใหญ่มาจากเครื่องจักรที่เกิดขึ้นจากการทำงานพร้อมกันของเครื่องจักร เช่น เรือยนต์ที่ใช้สำหรับการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์ เป็นต้น ซึ่งระดับเสียงสามารถควบคุมได้โดยกำหนดช่วงเวลาในการก่อสร้างระหว่าง ๐๘.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. อย่างไรก็ตามโครงการได้เลือกใช้อุปกรณ์ และเครื่องจักรในการก่อสร้างที่มีระดับเสียงต่ำ และตรวจซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์ และเครื่องจักรให้มีประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ ค่าระดับเสียงเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๔๐) เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ (๕) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕

(๓) การจัดการมูลฝอย และเศษวัสดุจากการก่อสร้าง

ของเสียที่เกิดขึ้นในช่วงก่อสร้างแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ ตามแหล่งกำเนิด ได้แก่ ขยะมูลฝอยที่เกิดจากกิจกรรมก่อสร้าง ส่วนมากเป็นพวกเศษไม้ และเศษพลาสติกซึ่งบางส่วนสามารถนำไปจำหน่าย และนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ ส่วนที่จำหน่ายไม่ได้จะเก็บรวบรวมก่อนติดต่อให้หน่วยงานที่ได้รับอนุญาตจากราชการมารับไปกำจัดต่อไป อีกส่วนหนึ่ง คือ ของเสียที่เกิดจากการอุปโภคบริโภคของคณาภิณการก่อสร้าง (บริษัทผู้รับเหมา) และพนักงานของ กฟผ. ซึ่งมีจำนวนคณาภิณการสูงสุด ๒๐๕ คน ซึ่งเกิดขึ้นประมาณวันละ ๐.๑๖๔ ตัน โดยแยกพิจารณาอัตราการเกิดของเสีย ๐.๘ กิโลกรัม/คน/วัน โดยของเสียดังกล่าวส่วนใหญ่ประกอบด้วยเศษอาหาร ฝังพลาสติก และเศษกระดาษ โครงการได้กำหนดให้บริษัทผู้รับเหมาเตรียมถังรองรับมูลฝอยไว้อย่างเพียงพอ และกระจายไปตามจุดต่าง ๆ ภายในพื้นที่โครงการ โดยแยกประเภทถังรองรับมูลฝอย พร้อมจัดเตรียมคณาภิณการที่รับผิดชอบในการรวบรวมมูลฝอย ก่อนติดต่อให้หน่วยงานที่ได้รับอนุญาตจากราชการมารับไปกำจัดต่อไป

(๔) น้ำเสีย

โครงการมีการสร้างสำนักงานชั่วคราว ซึ่งประกอบไปด้วยห้องน้ำ ห้องส้วม และห้องครัว ซึ่งจะมีน้ำเสียที่เกิดขึ้นในช่วงก่อสร้าง คือ น้ำเสียจากการอุปโภคบริโภค ซึ่ง กฟผ. ได้กำหนดให้บริษัทรับเหมา จัดให้มีถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปหรือห้องสุขาแบบชั่วคราวอย่างเพียงพอ และเป็นไปตามข้อกำหนดของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (มาตรฐาน ว.ส.ท. ๑๐๑๐-๓๔) และให้การออกแบบห้องน้ำห้องส้วมเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร นอกจากนี้ จะต้องมีการสูบน้ำเสีย และของเสียดังกล่าวไปทิ้งหรือบำบัดให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน สำหรับกระบวนการก่อสร้างเซลล์แสงอาทิตย์ และท่อนลายนํ้า บริเวณพื้นที่ก่อสร้าง เนื่องจากมีเพียงกิจกรรมการประกอบเซลล์แสงอาทิตย์บนท่อนลายนํ้า จึงไม่มีน้ำเสียเกิดขึ้น

๔. การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง

ด้วย กฟผ. เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจขององค์กร ดังนั้น จึงให้ความสำคัญกับความปลอดภัย สุขภาพอนามัย รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีความสุข และนำมาซึ่งประสิทธิภาพในผลของงาน เช่นเดียวกับการดำเนินโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนท่อนลายนํ้าร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังนํ้าเขื่อนสิรินธร กฟผ. จัดให้มาตรฐานความปลอดภัยในการปฏิบัติงานให้มีหลักเกณฑ์เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) คำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และการรักษาสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญ โดยถือเป็นภาระความรับผิดชอบของโครงการ และตระหนักอยู่เสมอว่าอุบัติเหตุสามารถเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อแต่ก็เป็นสิ่งที่สามารถป้องกันได้

(๒) ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับประกาศ และมาตรฐานเรื่องความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมส่วนราชการต่าง ๆ ประกาศใช้

(๓) ส่งเสริมให้หน่วยงาน และพนักงานทุกคนตระหนักถึงความสำคัญตลอดจนกดดันให้มีการปฏิบัติตามระบบอย่างจริงจัง

(๔) การดำเนินงานด้านความปลอดภัยเป็นหน้าที่ของพนักงานทุกคน ทุกระดับ ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ

(๕) ให้ความมั่นใจว่าสถานที่ทำงานจะสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และถูกสุขลักษณะอนามัย และปลอดภัยอยู่ตลอดเวลา อันเป็นการบำรุงขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน

(๖) จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ข้างต้นเป็นประจำ

(๗) จัดให้มีเครื่องช่วยชีวิต เช่น พวงชูชีพ แพชูชีพ ให้มีจำนวนพอสมควรและแขวนหรือวางไว้ในบริเวณที่สามารถนำมาใช้ได้ทุกขณะโอกาส

ทั้งนี้ กฟผ. ได้ออกระเบียบ กฟผ. ฉบับที่ ๓๙๖ ว่าด้วย การจัดการความปลอดภัยผู้รับจ้าง ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๕๑

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ความหมายของคำว่า หลักนิติธรรม ในปัจจุบันมีพื้นฐานมาจากคำภาษาอังกฤษที่ว่า The Rule of Law หรือที่นักกฎหมายส่วนใหญ่ในประเทศไทยให้ความหมายว่า หลักกฎหมายเป็นใหญ่ ซึ่งการใช้อำนาจต่าง ๆ ที่อาจกระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น หากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ ก็ไม่สามารถกระทำได้ ในทางตรงกันข้ามการกระทำของปัจเจกบุคคล หากไม่มีกฎหมายกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้กระทำการหรืองดเว้นการกระทำไว้ บุคคลย่อมสามารถกระทำการสิ่งใดได้อย่างอิสระตามเจตจำนงของบุคคลผู้นั้น กรณีจะให้ปัจเจกบุคคลจะต้องรับผิดชอบใด ๆ ตามกฎหมายจะต้องมีการกำหนดไว้ในกฎหมายขณะที่บุคคลนั้นได้ฝ่าฝืนกฎหมาย อันมีเนื้อหาที่ชัดเจนสมเหตุสมผล และมีการประกาศให้บุคคลทุกคนทราบโดยทั่วกัน นอกจากนี้ กฎหมายจะต้องบังคับใช้เป็นการทั่วไปกับคนทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ซึ่งในความเห็นของผู้เขียนเห็นว่า แท้จริงแล้วกฎหมายประกอบด้วยหลักนิติธรรมที่สมบูรณ์และเป็นเหตุเป็นผลอันชัดเจนในตัวเองอยู่แล้ว แต่เนื่องด้วยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มนุษย์ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่ออ้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจอันมิชอบของตนเอง โดยการบัญญัติกฎหมายที่ผิดเพี้ยนและเบี่ยงเบนไปจากหลักนิติธรรม จนต้องมีการกำหนดหลักนิติธรรมขึ้นมาเพื่อกำกับควบคุมความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย

สำหรับการดำเนินการโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำ ร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ถือเป็นโครงการต้นแบบในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ร่วมกับพลังน้ำ (Hydro-Floating solar Hybrid) ขนาดกำลังการผลิตไฟฟ้า ๔๕ เมกะวัตต์ ที่ยึดหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ๖ ประการ มาปรับใช้ในการดำเนินกิจการ และหนึ่งในหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญ คือ หลักนิติธรรม อันหมายถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ สนับสนุนการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติให้มีความรัดกุมและเป็นธรรมยิ่งขึ้น ซึ่ง กฟผ. ได้ดำเนินการตามหลักนิติธรรมที่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจน ดังต่อไปนี้

๑. การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (E-bidding) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. การขออนุญาตดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการมลพิษที่อาจเกิดขึ้นขณะดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร

๔. การบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง

ทั้งนี้ แม้ว่าการดำเนินการโครงการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ติดตั้งบนทุ่นลอยน้ำร่วมกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนสิรินธร อาจจะมีได้มีความเกี่ยวข้องกับหลักนิติธรรมอันถือเป็นแนวคิดในเชิงนามธรรมที่ไม่ได้ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมหรือมีความหมายที่ชัดเจนมากนัก แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาว่า หลักนิติธรรม คือ กฎหมาย ดังนั้น ทุกการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันย่อมต้องมีกฎหมายเข้ามามีส่วนควบคุมดูแลให้ไม่เกิดความขัดแย้งกันภายในสังคม รวมถึง การดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้าในทุกรูปแบบด้วย ซึ่ง กฟผ. ก็ตระหนักถึงความสำคัญในส่วนนี้จึงมุ่งเน้นในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหลักนิติธรรมเป็นสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความภาษาไทย

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔.

วุฒิชัย เต็งพงศธร, หลักกฎหมายห้ามย้อนหลังในประมวลกฎหมายอาญา (๒๕๕๒), วารสาร มฉก.

วิชาการ ๑๓ (๒๕)

จิตติ ติงศภัทย์, หลักวิชาชีพนักกฎหมาย, ก.ท.ม. : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. ๒๕๕๕.

ปรีดี เกษมทรัพย์, ประชาธิปไตยกับชนชั้นกลาง, ก.ท.ม: สำนักพิมพ์วิญญูชน, พ.ศ. ๒๕๓๖.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, หลักนิติธรรมกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย, วารสารพระธรรมนุญ

เล่ม ๔๙ ฉบับ “หลักนิติธรรม” พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๒.

อรรถพล ใหญ่สว่าง, หลักนิติธรรมภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย, เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑ วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ พ.ศ. ๒๕๕๖.

หนังสือและบทความภาษาอังกฤษ

A.V. Dicey, Introduction to the Study of the Law of the Constitution (๑๙๘๕).

PROFESSOR PAUL CRAIG, APPENDIX ๕: PAPER BY PROFESSOR PAUL CRAIG: THE RULE OF LAW (๒๐๐๕).

Edwin W. Tucker, The Morality of Law, by Lon L. Fuller (๑๙๖๕).